SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 15. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Vasa 6 19. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 1 Oktober 1901. | Expedition: Kungstensgatan 56. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 21:a Årg.

Carl Fürstenberg.

Den svenske tenorsångaren Carl Fürstenberg, som nyligen under ett kort besök hos anhöriga i hufvudstaden gaf en framgångsrik konsert i Vetenskapsakademiens hörsal, är född i Göteborg d. 12 dec. 1867. Från sept. 1887 till början af 1888 studerade han här i Stockholm sångkonsten för Fritz Arlberg, begaf sig sedan till Paris, där han från juli sistnämnda år och sedan i 5 à 6 år bedref sångstudier hos den berömde Delle Sedie samt äfven för en opera-sångare.

I Paris har hr Fürstenberg sedan uppträdt i de förnämsta, privata salonger och på halft privata soaréer samt varit, såsom det säges, mycket uppskattad af framstående franska komponister, såsom Massenet, Fauré, Wormser m. fl., hvilkas verk han ofta utfört. Äfven Paderewski, hvars sånger han med stor succès kreerat i London, har omfattat honom med mycken välvilja. Vid hr Fürstenbergs första uppträdande i London, då han på franska sjöng Huons tenoraria ur »Oberon», fick han i Times beröm för sin »ovanligt kraftfulla och välljudande stämma, sitt intelligenta föredrag».

Sommaren 1898 uppträdde hr Fürstenberg å Casino-teatern i den fashionabla badorten Royan vid mynningen af Garonne-floden och utförde titelrolen i Gounods »Faust». Franska tidningen »Le monde artiste» skrifver härom: »Bland de första rangens artister, som sällskapet förfogar öfver, må särskildt nämnas hr Carl Fürstenberg, som i söndags vann lifligt bifall i »Faust» för sin vackra röst och sin fulländade hållning.» En annan tidning, »La gazette francaise et americaine», yttrar: »Hr Fürstenberg, väl känd i Paris salonger, där han under sin utbildning till operasångare ofta uppträdt inför tacksamma auditorier, har nyligen gjort en särdeles lycklig debut i »Faust» på Royans Casinoteater, vid hvilken han tagit engagement för säsongen. Den

Carl Fürstenberg.

Charlotte Wiehe-Berény.

stora publiken vid denna renommerade badort var entusiastisk i sitt bifall.»

Efter konserterande i Göteborg begifver sig hr Fürstenberg till utlandet, från denna höst engagerad vid franska operan i Madrid.

Charlotte Wiehe-Berény.

Huru den berömda danska konstnärinnan med ofvannämnda namn, hvilken i dessa dagar för första gången uppträder i vår hufvudstad, är mera dramatisk artist än sångerska, kunna vi ej underlåta att här med hennes porträtt presentera henne för Sv. Musiktidnings läsare. Dessa torde erinra sig, att vi här omnämnde hennes gästspel på våren förra året å Kristiania Centralteater och biträdande där å en konsert med utförande af sånger ur »Geishan» och »Dockan», den Audranska operetten, hvars titelparti hon med så stor framgång utfört på Kasinoteatern i Köpenhamn. Sedan dess har fru Wiehe-Berény i kontinentens förnämsta hufvudstäder firat triumfer, som gjort henne världsberömd såsom konstnärinna i sitt fack.

Vid hennes första återuppträdande på Köpenhamns Folkteater denna höst, efter sin stora seger i Paris, skref Sven Lange i »Politiken» följande om henne:

Fru Wiehes rykte är numera oomtvistligt. Ingen dansk skådespelerska har förut uppnått något motsvarande. Till och med den som har ganska klart för sig hvad »världsberömdhet» i våra dagar betyder, huru den skapas och blir till måste med förvåning erkänna att denna snabba och glänsande utveckling af ett konstnärsöde är högst ovanlig. Hvar och en af Paris' 50 teatrar äger ju minst en skådespelerska, som i behag och talang kan mäta sig med fru Wiehe; hundratals stå utanför med klappande hjärtan, fulla af längtan efter det ögonblick, som skall lancera dem. Men hon är lancerad — på mindre än ett år — och för alltid. Hvarpå beror det? På en ovanligt stark reklam? Icke bara det! På fru Wiehes lustigtnaiva charme, som måste ha förefallit parisarne bekant och hemmavan? Icke bara det! På hennes främmande namn, hennes ordbetoning och alla de tusen detaljerna i hennes spel, hennes blick och uttryck, som parisarne icke känna till och som hos dem väcka aflägsna och lockande fantasier? Icke heller detta är nog! Saken är helt enkelt oförklarlig.

Men så mycket starkare är den strålglans af sagolik lycka som omgifver den lilla blonda gestalten.

Illustreret Tidende har nyss haft att bjuda en mängd porträtt och bilder af konstnärinnan i olika roller och yttrar sig om henne sålunda:

Fru Charlotte Berénys virtuosa spel är så klart och muntert, ibland lämpligen sentimentalt, stundom skälmskt tindrande. Fru Berénys konst är helt enkelt fullkomligheten inom hennes område. Däraf den otvifvelaktigt äkta förtjusningen öfverallt i utlandet, där skydd af pressen eller vänners bifall och beröm ej förmå skapa henne rykte. Det är ej lätt att någonstädes finna ett motstycke till denna raffinerade elegans, detta allra älskligaste behag, denna smidigt säkra ledighet. Se fru Wiehe-Berény i »La main» (»Handen»): det smilande koketteriet, den lätta surmulenheten, dansens graciösa spänstighet, ångesten, förtviflan och sist den lössläppta befrielsen — det är en hel rad af stämningar, alla hållna inom den konstnärliga ramen.

Fru Wiehe-Berénys gästande hos oss kommer säkert att omfattas äfven här med stort intresse, om än de stycken hvari hennes stora konstnärlighet framträder ej äro af högre värde. Den musik, som hennes man, violinisten Henry Berény, skrifvit till ett par af dem, lär vara rätt lyckad.

Textinnehållet i Rich. Wagners musikdrama Rhenguldet (Rheingold).

Då detta musikdrama, inledning (Vorabend) till Wagners »Niebelungenring», inom kort går öfver vår operascen för första gången meddelas här en kort redogörelse för handlingens innehåll. »Der Ring des Niebelungen» betecknar Wagner på titelbladet såsom: »Ein Bühnenfestspiel für drei Tage und einen Vorabend. Im Vertrauen auf den deutschen Geist entworfen und zum Ruhme seinen erhabenen Wohlthäters, des Königs Ludwig II von Bayern, vollendet von Richard Wagner.» Trilogien »Niebelungenring» utgöres, som bekant af de 3 musikdramerna »Die Walküre», »Siegfrid» och »Götterdämmerung». Personerna i »Rhenguldet» äro följande med beteckning inom klammer af deras stämmor, gudar: Wotan (bar.), Donner(bar.), Froh (ten.), Loge (ten.); Niebelungar: Alberich (bar.), Mime (ten.); jättar: Fasolt (bar.), Fafner (bas); gudinnor. Fricka (mezzosopr.), Freja (sopr.), Erda mezzosopr.); Rhendöttrar: Woglinde (sopr.), Wellgunde (sopr.), Flosshilde (mezzosopr.); Niebelungar. Dramat indelas i 4 scener. De utförande äro i 1:a scenen: Rhendöttrarna och Alberich, i 2:a: Wotan, Fricka, Freja, Fasolt och Fafner, Donner, Froh och Loge; i 3:e: Alberich och Mime, Wotan och Loge; i 4:e Alberich, Wotan, Loge samt de öfriga gudarne och gudinnorna jämte Erda. Handlingen tilldrager sig 1. I djupet af Rhenfloden, 2. I det fria på bergshöjder vid Rhen, 3. I Nifvelhems underjordiska klyftor. — Dramat börjar med ett förspel af en varierad Ess-dur-treklang om 136 takter i $^6/_8$ taktmått.

Första scenen. Rhendöttrarna simma omkring bland klipporna på Rhenflodens botten under lek och skämt. Alberich träder fram ur en bergshåla och betraktar med välbehag deras lifliga rörelser. Då de märka hans närvaro afsluta de sin lek. Alberich söker locka dem till sig. Då de dyka ned och känna igen Niebelungen, utropar Flosshilde till de andra flodnymferna: »Aktom guldet! Vår fader har varnat oss för en sådan fiende!» Alberich jagar nu Rhendöttrarna från den ena klippan till den andra under det de fly och gäcka honom. Ett strålande ljus bryter sig genom vattnet. Rhendöttrarna sjunga: »Rhenguld, Rhenguld! lysande fröjd . . .». Klippan skimrar i guldglans och Alberichs öga bländas af glansen. Wellgunde förklarar nu, att endast den förmår smida guldet, som kan motstå kärlekens makt.

Alberich jagar bort Rhendöttrarna och sträcker sin hand efter guldet, utropande: »Jag släcker ljuset; jag röfvar guldet och smider den hämnande ringen.» Sedan han ryckt till sig guldet störtar han ned i djupet. Natt inbryter, Rhendöttrarna rusa ned efter Alberich, utropande: »Håll röfvare! Räddom guldet; hjälp, hjälp!» Vattnet sjunker ned med dem. Ur djupet hör man Alberichs hånskratt. Hela scenen fylles af mörka vågsvall, som småningom öfvergå till mot höjden stigande moln, då i morgongryningen framträder en bergshöjd, på hvilken Wotan och Fricka ligga slumrande invid hvarandra. I ljuset framträder mer och mer en på en höjd uppförd borg, hvars tinnar glänsa i soluppgången. Fricka vaknar. Hennes blick riktas mot borgen. Hon söker väcka Wotan, som drömmer om den härliga borgen, den största ära och makt. Wotan vaknar och får syn på borgen, utropande: »Fulländadt är verket; på bergets spets prunkar gudaborgen, den härliga, sådan jag såg den i drömmen.» Fricka svarar: »Du endast gläder dig öfver borgen, men jag är bekymrad för Freja; du förgäter panten för borgens fullbordande.» Wotan lofvar emellertid att han ej skall öfvergifva den goda Freja.

Nu uppträder Freja, utropande: »Hjälp mig, syster! Fasolt kommer för att hemta mig.» Wotan genmäler: »Låt honom hota! Såg du ej Loge? Han skall hjälpa dig med sin list och har lofvat mig att befria Freja.» Fasolt och Fafner träda fram, utrustade med väldiga klubbor, och tala om sitt uppförande af gudaborgen. De fordra nu sin lön, och denna

är Freja. Wotan ber dem tänka ut en annan lön; Freja står ej att få. Fasolt utbrister då: »Hvad säger du? Besinna, att detta är förräderi. Freja är den enda lön vi gilla.» Han bjuder Freja att följa sig, hon ropar på hjälp, och Guden Froh tager henne skyddande i sina armar. Det kommer till strid mellan honom och jättarne, då Wotan sträcker sitt spjut mellan de stridande och till gudinnornas förfäran förklarar att fördraget skall gälla. Han får nu se Loge, som kommer upp från dalen, och påminner honom, att han, Wotan, af alla gudar var hans ende vän och nu fordrar hans hjälp; men Loge svarar, att han ej kan lofva hvad som ej kan lyckas. De andra gudarne hota då Loge. Wotan träder emellan. Fasolt påminner om lönens utbetalande, som dröjer allt för länge. Loge omtalar emellertid för Wotan, Alberichs röfvande af Rhenguldet och tror sig därmed tillräckligt ha lönat Wotan, som dock klagar öfver att Loge öfverger honom i hans nöd. »Om guldet» säger Loge, »smides till en ring, förhjälper det till högsta makt och vinning, åt ringens ägare en värld.» Wotan förklarar att han måste ha den ringen, då Loge säger honom, att det måste förfaras med mycken klokhet om detta skall lyckas. Fafner och Fasolt rådgöra. De tycka, att mera än Freja kan det glittrande guldet gagna dem. Fasolt griper emellertid Freja i armen, sägande att hon måste följa honom som pant, till dess han får lösen för henne, och innan aftonen skall denna vara erlagd. Jättarne bortföra Freja, hvars rop om räddning höres från fjärran.

Scenen insvepes i en allt tätare dimma ur hvilken gudarne framträda bleka och åldrade. Loge fortfar att gycklande tilltala dem. Fricka förebrår Wotan hans lättsinne, som bringat gudarne skam och smälek. Wotan uppmanar då Loge att med honom fara ned till Nifvelhem, utropande: »Guldet vill jag vinna, det gäller att lösa Freja!» Loge och Wotan stiga ned i bergsklyftan, hvarifrån en ånga breder sig öfver scenen. I fjärran skönjes ett rödt sken och man hör buller såsom af smidande släggor.

Tredje scenen. Nifvelhem. Ur en klyfta framsläpar Alberich vid örat den skrikande Mime, ropande: »Hit, din eländige, genträfvige dvärg! Piskan skall du få smaka, om du ej har det fina smidet färdigt!» — »Släpp mitt öra!» skriker Mime, »allt är färdigt, som du befallt.» I detsamma släpper han en metallpjes, som han krampaktigt fasthållit. Det är en hjälm, som Alberich nu sätter på sitt hufvud. Hans gestalt försvinner och man ser nu endast en molnpelare. »Hvar är du? Jag ser dig ej», utropade Mime. »Så känn mig då», svarar Alberich, piskande honom, så att han, jämrande sig, faller till marken. Wotan och Loge framträda och uppresa honom i det de fråga hvarför han jämrar sig så förskräckligt. Mime berättar då att Alberich tvingat honom att af Rhenguldet smida en ring, med hvilken han betvingar hela Nibelungenskaran. En hjälm tvang han honom också att smida ihop, hvars trollkraft han väl förstod, nämligen att göra den osynlig, som bar den, eller undergå förvandlingar. Mime far nu förskräckt tillsamman, då han hör Alberich nalkas. Denne kommer med hjälmen hängande vid gördeln och drifver framför sig en skara Nibelungare, lastade med guld- och silfversmiden. Han får plötsligen se Wotan och Loge, utropande: »Hvilka är dessa, hur ha de kommit hit?» hvarpå han drifver Mime in ibland Nibelungarne. Han drager en ring från fingret, kysser den, tillropande dem: »Skynden er och lyden ringens herre!» hvarpå de och Mime skynda bort. Alberich frågar Wotan och Loge hvad de vilja hos honom, Wotan svarar att de hört talas om Alberichs mäktiga under i Nifvelhem, och Loge yppar sig såsom den som skänkt honom elden, utan hvilken han ej kunnat få sitt smide. Han smickrar honom sedan för den makt han besitter och Alberich skryter med sin underbara hjälm. »Befall», säger han, »i hvilken gestalt skall jag visa mig för dig!» »Hvilken du vill», svarar Loge. Alberich sätter då på sig hjälmen och förvandlas till en jätteorm. Sedan han återtagit sin rätta gestalt frågar Loge, om han kan göra sig till ett litet djur också. Alberich förvandlar sig då till en padda. Wotan sätter nu sin fot på honom, och då han återfår sin förra gestalt binder honom Loge med rep om händer och fötter. Ursinnigt försvarar han sig men släpas af Wotan och Loge till klyftan, från hvilken de inträdt.

Fjärde scenen. Öppen trakt på bergshöjden, som är fortfarande dimhöljd. Loge hånar den fångne Alberich. Wotan säger honom att han måste gifva lösen för att bli fri. Ringen vill emellertid ej Alberich lämna ifrån sig. Han berör ringen med läpparne och mumlar en befallning, hvarefter Nibelungarne uppstiga ur klyftan, lastade med de smidda skatterna. Alberich kysser åter ringen och befaller dem vända tillbaka. Wotan affordrar honom ringen och utropar då han fått den: »Nu äger jag det som mig upphöjer till de mäktigas mäktigaste herre!» Loge löser Alberichs fjättrar, hvilken då uttalar sin förbannelse öfver ringen: Denna ring skall härefter endast draga sorg och olycka öfver sin innehafvare. Alberich försvinner i klyftan. Luften klarnar mer och mer. Donner, Froh och Fricka träda fram. Wotan berättar dem att han med list och våld vunnit sitt mål. Fasolt och Fafner uppträda, förande Freja mellan sig. Hon ställes mellan de i jorden nedstötta klubborna och mellan dem och henne uppstapplas de smidda skatterna. Fafner fordrar nu äfven ringen af Wotan att öka höjden af skatterna. Loge förmäler att detta guld tillhör Rhendöttrarna, och Wotan vill icke för allt i världen lämna ringen ifrån sig. Fasolt griper då åter fatt i Freja. Erda träder fram, uppmanande Wotan att lämna ringen och undfly dess förbannelse. Wotan kastar då ringen på de andra skatterna, utropande: »Kom till mig Freja, nu är du fri!» Fasolt och Fafner komma i strid om skatterna. Fafner dödar Fasolt och rycker till sig ringen jämte de andra skatterna. Wotan förfäras öfver det olycksöde ringen medför. »Dyrt», säger han »har jag fått betala den byggda borgen.» Donner bestiger en hög klippa, svänger sin hammare och moln draga sig tillhopa. En stark blixt framljungar ur molnen, följd af ett häftigt åskslag. Vid Donners och Frohs fötter sträcker sig en bländande regnbågsbro öfver till borgen, som nu glänser i aftonsolens strålar. Wotan och de andra gudapersonerna stå stumma, beundrande den praktfulla synen. Wotan utropar då: »Fri från sorg och grämelse hälsar jag nu denna borg!» Han fattar Fricka vid handen och går fram emot borgen, åtföljd af de andra gudagestalterna, under det man hör Rhendöttrarna återfordra sitt guld, sjungande: »Rhenguld, Rhenguld! endast i djupet finns trygghet och trohet, falskt och förgängligt är allting där ofvan.»

Gunnar Wennerberg och Adolf Lindblad.

Kontrovers med kontra-vers.

Litet gnabb ibland
Skadar intet grand,
Om man blott älskar hvarann.
E. G. Geijer.

I förteckningen öfver Adolf Lindblads sånger, införd i denna årgångs femte nummer af Sv. M. T., nämndes om en sång af den sistnämnde med titel »Svar på 'Palinodia' och fortsättning af grälet». Sången var riktad till Wennerberg, som förut sändt Lindblad sin sång »Palinodia» (Wennerbergs sånger H. 6). Jag yttrade då, att det var mig obekant hvad det där »grälet» angick, hvilket gaf Wennerberg anledning att sända Lindblad sin »Palinodia», försoningssång. Vid mitt sista besök hos Wennerberg föll det mig in att be honom om förklaring öfver den mystiska grälhistorien. Han berättade då, att vid ett tillfälle, då Lindblad och han sammanträffat

på någon bjudning, samtalet kom att röra sig om C. J. L. Almquist. Lindblad var en stor beundrare af Almquist och tålde ej att han klandrades, då Wennerberg däremot ej kunde underlåta att framhålla den märklige mannens skuggsidor. »Lindblad var arg som ett bi», sade Wennerberg och tillade med den öppenhet och energi, som hörde till hans uttryckssätt: »Jag erkänner visst, gubevars, att Almquist var ett snille, men han var en fähund också, det vet hela världen. — Nå, Lindblad och jag skar ihop på skarpen, men jag var på den tiden mycket frommare än jag är nu och brydde mig inte om att vidare disputera med honom. Dagen därpå skickade jag honom den där lilla sången Palinodia för att blidka honom.»

Hvad de håda tondiktarne hade att säga hvarandra i sina sånger må här anföras. Wennerberg yttrar då i sin

Palinodia.

Sjuder än ditt heta blod?
Sänder blicken mörka strålar?
Låt mig tro att du är god,
Om du också ond dig målar!
Den som vackert beder, han ju får,
Så tag då åter upp den du försköt i går!

Lindblad säger i sin sång:

Svar på »Palinodia» och fortsättning af grälet.

Nej, nej min bror! tro ej att jag så lätt ger vika.
Jag släpper ej det tag jag fattat,

Och fast jag högt din visa skattat,
Så ser jag dock däri
Ej någon verklig »palidonie».
Ty väl du vet, ej våra lotter gåfvos lika;
I samma ok vi ej böjt nacken,
Jag är inquiet, du lugn i fracken.
Med allting går du väl i land,
Diskursen blott är klen ibland.
Och om, de facto öfvervunnen,
Jag söker värna mig med munnen
Så låt mig fritt då bruka få
Min tungas makt än så, än så,
På det jag i hvart krig,
Som jag än får med dig
Må väl bestå.
Och nog vet du: du är mig kär ändå.

Fr. J. H.

Källorna till svenska musikens historia.

Af

Tobias Norlind.

I.

(Forts.)

2. Tiden intill Gustaf II Adolfs död.

Musikaliska originalkällor till svenska medeltidsmusikens historia. — Af kyrkliga sångböcker från medeltiden är en stor mängd bevarade intill vår tid. De viktigaste befinna sig i Upsala, där särskildt Vadstenaklostrets musikhandskrifter gifva ett rikt musikmaterial. I Kgl. Biblioteket upptager isynnerhet *Broemanska* samlingen (se katalogerna »Sv. Mus. hdskr.» och Teol. Kyrkobr.») många värdefulla musikhandböcker. Andra musikhandskrifter af vikt finnas i Skara och Linköpings stiftsbibliotek. Några fragmentariska sångböcker äro dessutom upptagna i Nationalmuseum (bottenvåningen, sal IV och V) och Nordiska museet (afdeln. f. de högre stånden, andra våningen, rum nr 5). Lösa blad af sångböcker från medeltiden finnas i synnerlig mängd som omslag till arkivhandlingar i Riks- och Kammararkivet. Ett visst antal af dessa blad äro nu samlade och sammanförda. Af svenska medeltida melodier, hvilka traditionsvis bibehållits till våra dagar, finnes en intagen i *H. B. Briggs* »Elements of plainsong», London 1895 s. 53 (meddelad af O. Byström), en annan i »Musical News», Mars 1891 (likaledes efter O. Byström).

Världsliga musiken under reformationstiden. — Källorna till musiken under Gustaf Vasa och hans söner äro ej många. Största delen slumrar ännu i arkivens gömmen. En liten öfverblick öfver musiken vid hofvet under denna tid finna vi i *Henrik Schücks* »Svensk litteraturhistoria» s. 366 f. (»Renaissancens musikaliska bildning»). Musiken under Eriks regering lära vi bäst känna genom *Ahlquists* arbete »Konung Erik XIV:s sista lefnadsår», Sthlm 1878, där ss. 187—189 afhandla konungens ställning till musiken jämte ett facsimile af hans egen notskrift. Bidrag till kännedomen om musikkapellet under reformationstiden få vi i *C. Silfverstolpes* »Svenska teaterns äldsta öden», Sthlm 1882. Andra smärre musikaliska underrättelser träffa vi i *Dalins* svenska historia, band III, samt i »Handlingar rör. Skandinaviens historia», band. I, III, XXVIII. Beskrifningen af en svensk lutbok från denna tid lämnar *Adolf Lindgren* i Svensk musiktidning 1882 nr 45 (Monatshefte für Musikforschung 1882 nr 7): »En lutebok från 1500-talet». — Originalkällorna äro tämligen fåtaliga från reformationstiden. Endast tyska kyrkans bibliotek (numera i Mus. Akad.) kan lämna oss ett begrepp om musikodlingen. Troligen hafva vi i musikalierna från 1500-talet i tyska kyrkans bibliotek att se resterna af svenska hofkapellets musiksamling. Flera svenska anteckningar häntyda härpå. Förutom tryckta musikalier förefinnas i detta bibliotek ett ej ringa antal handskrifna notböcker, hvilka kunna gifva oss underrättelse om den musik, som i dåtidens Sverige var omtyckt. Såväl vokal- som instrumentalkompositioner förekomma. Bland de senare märkas äfven flera danser.

Kyrko- och skolmusiken under reformationstiden. — Reformationstidens kyrkomusik känna vi genom en serie grundliga kyrkohistoriska arbeten. Den liturgiska delen af kyrkomusiken behandlas utförligt i *O. Quensels* »Bidrag till svenska liturgiens historia», I, II Upsala 1890. Våra äldsta sångböcker i tryck finnas beskrifna i *G. E. Klemmings* »Sveriges äldsta liturgiska litteratur» (Kgl. Bibl:s Handl. I: 1878) samt i *G. E. Klemmings* och *Axel Anderssons* »Sveriges bibliografi 1481—1600» Upsala 1889—92 (utg. af Litteratursällskapet; endast 4 hftn, omfattande tiden intill 1530, äro utkomna). Några handskrifna sångböcker omnämnas i Inledningen till Svenska Mässan af 1897. Bidrag till psalmens historia under denna tid lämnar *Beckmans* Psalmhistoria. Goda underrättelser om kyrkosången under reformationstiden få vi i några samtida kyrkoordningar, ånyo utgifna i Handl. rör. Sveriges hist. II: Kyrkoordningen af 1571, Nova ordinantia 1575, Förslag till kyrkoordning under Gustaf II Adolf. Viktigast i musikaliskt hänseende äro artiklarna »Om sång». — Bästa underrättelserna om skolmusiken få vi i skolordningarna från samma tid. Den första finnes intagen i Kyrkoordningen af 1571. Västerås äldsta skolordning är i tryck utgifven i *P. E. Thyselii* »Bidrag till svenska kyrkans och läroverkens historia», Sthlm 1848. Smärre uppgifter rörande Västerås skolas äldsta musikhistoria lämnar dessutom Linköpings biblioteks Handlingar II: 1795. En biografi af Jonas Columbus, skaparen af Västerås skolas musiklif, finnes i *Adr. A. Stjernmans* »Bibliotheca sviogotica», Sthm 1731. Underrättelser om musiken vid Örebro läroverk i början af 1600-talet stå att finna i *K. F. Karlsons* »Blad ur Örebro skolas äldsta historia», Örebro 1871. Vår kännedom om skolmusikens utseende under reformationen hämta vi så godt som uteslutande ur *Theodoricus Petri* »Piae Cantiones». — Af kyrkliga sångböcker finnes ett stort antal kvar. Största antalet såväl tryckta som handskrifna sångböcker befinna sig i Kgl. Biblioteket. Upsala Bibliotek har ett ej ringa antal tryckta, däremot ytterst få handskrifna. Linköpings stiftsbibliotek eger på afdelningen Teologi en del handskrifna sångböcker. I Skara stiftsbibliotek träffas några synnerligen viktiga musikhandskrifter. Västerås gymnasium besitter, förutom en mängd utländska musikalier från denna tid, vittnande om musikens höga ståndpunkt där, några handskrifna sångböcker från början af 1600-talet. Ett litet antal tryckta och handskrifna notböcker befinna sig i Mus. Akad:s bibliotek, Univ.-Bibl. i Lund, stiftsbiblioteken i Växiö, Karlstad m. fl.

Musikpressen.

På Elkan & Schildknechts förlag har utkommit

för piano 2 händer:

Ny Sonatin-Samling, redigerad af Gustaf Brink, lärare vid K. Musikkonservatorium H. I., innehållande sonatiner af Chwatal, Gurlitt, Krause, Seiss och Vogel. Pr. 2 kr.

HÖGBERG J. E.: *Chefens marsch*. Arrangement. Pr. 50 öre.

WEIDLING, HENNING, R *Till stadsparken*, marsch. 75 öre.

ÖSTMAN, ORION: *Magyar-Marsch*. 50 öre.

DAHL, ADRIAN: *Skördesång* med bifogad text. 60 öre.

för violin och piano:

LINDSTEIN, A.: *Sylvias vaggvisa* och *Gryning* 75 öre.

för en röst med piano:

SAHLIN, IDA: *Vi ses igen* (e—giss, 1. a) —*Ak, Ola, Ola!* (b—f), à 50 öre

---

Expeditionen af »Ljus» har utsändt:

Svensk Sång n:o 21—34. I dessa, under sommaren och till den 24 sept. utkomna nummer är innehållet följande:

N:o 21. För piano: Weber: Melodi ur »Preciosa», »Webers sista tanke». Brendler: Allegro f. 4 händ. (forts); från Stockholms opera: Ur »Leonora» — sång: J. A. Hägg: Blomman — n:o 22. För piano: B Bilse: Segermarsch; ur »Leonora» (forts.); sång Blomman (forts); B. Crusell: Visa. — n:o 23. För piano: A. Macbeth: »Förgät mig ej»; sång: Crusell: Visa (forts); F. S. Silfverstolpe: Vaggsång, Damon och Phyllis; Folkvisa och folkdans: »Hur du dig vänder», »Hej, säj! så får du mej»; »Ur min hand till en ann», »Malins grå vantar», »Barka hudar», »Lussi». — n:o 24 För piano: Aug. Enna: Menuett; Gluck: kör ur »Alceste»; J. Wickmanson 1753—1800: Divertissement på Söderfors; sång: Damon och Phyllis (forts.); Folkvisa och folkdans: »Lussi» (annan melodi), »Räfven raskar öfver isen» (2 melodier), »Ut rider Rodes». — n:o 25. För piano: Weber: Melodi ur »Oberon», Divertissement på Söderfors (forts.); Från Stockholms opera: Brudsång ur »Lohengrin» (med ord) — n:o 26. För piano: F. Chopin: Mazurka; Divertissement på Söderfors (forts.); Sång: Franz Berwald: Dröm; Folkvisa och folkdans: »Tro ej Cloris att jag är ...», »Stöpa klockor», »Dansa vackert» — n:o 27 För piano: Mozart: Turkisk marsch; Sång: Dröm (forts.); Folkvisa och folkdans: »Hans Kaspar och hans gesäller», »Höga berg och gröna dalar» (2 melodier), »Så hafra» — n:o 28. För piano: E. Högberg: Serenade orientale; Folkvisa och folkdans: »Så hafra», »Stekta harar, gödda svin», »Gräset uti dalen grönskar», »Vipp lustig i gröna dalen», »Vi ska lefva så väl tillsammans», »Domaredansen» — n:o 29. För piano: J. Strauss Radetzy-marsch. — Ur svenska musikens häfder. Illustrerad musikhistoria af dr. K. Valentin. 2:dra delen. Från Palestrina till Wagner.

(Forts.)

Den nya sonatin-samlingen innehåller väl valda, mycket lätta, vackra sonatiner. Emot fingersättningen kunde en och annan anmärkning göras. Öfverflödig fingersättning drager den spelandes uppmärksamhet från noterna och bör undvikas (så t. ex. efter fingersättningen D^1 F^2 A^4 är till omedelbart följande: D, F, G fingersättningen 1, 2, 3 självskrifven utan att behöfva utsättas. En regel, som ock bör iakttagas är, att vid en tons (eller ett läges) upprepning, då handen i alla fall måste lyftas, göra fingerväxling, då fingersättning för det följande ofta blir öfverflödig eller utan sådant fingerbyte tillkrånglad.

Marscherna kunna samtliga rekommenderas; främst bland dem torde kunna sättas Wejdlings, som är mest omväxlande till innehåll och större till omfånget. Den prydes med en vacker vignett, utsikt öfver staden Jönköping med dess promenadplats, »Stadsparken». Lindsteins duetter för violin och piano äro lätta melodiska stycken. Af sångerna ha Ida Sahlins samma egenskap. Dahls »Skördesång» är tillegnad »skördeflickorna i sagospelet vid Skansens höstfest» och har föredragits af dem. Det är en hurtig sång, som påminner om A. F. Lindblads bekanta sång »I höet». I denna sättning är den både sång- och pianostycke.

Litteratur.

På Breitkopf & Härtels förlag, Leipzig, har utkommit:

Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft. Aug. 1901. Heft. 11. Inhalt: N. Findeisen: Das Musikleben in Russland 1900—1901; A. A. Stanley: The Bach Festival at Betlehem, Pennsylvania; Ch. Maclean: Music in London; Aufführung älterer Musikwerke, etc. — Heft. 12. Inhalt: Max Koch: Bayreuther Eindrücke; J. A. Fuller Maitland: The London Opera Season; C. F. Ardy Williams (London): A. Travellers note from Delphi; Aufführungen, älterer Musikwerke, etc.

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. teatern., Sept. 16, 22. v. FLOTOW: *Martha* — 18 27. DELIBES: *Lakme* (Lakmé: frök. Carlström, deb.; Mallika, Ellen, Rose, miss Bentson: frkn Edström, Fernström, Lindegrén, fru Strandberg; Gerald: hrr Malm och Ödmann; Nilakantha, Frédéric, Hadji: hrr Lundqvist, Lejdström, Grafström) — 20, 25. WAGNER: *Tannhäuser* (Tannhäuser: hr Briesemeister, gäst; Elisabeth: fru Östberg; landtgrefven: hrr Sellergren, Elmblad) — 22. GLUCK: *Orfeus*; MASCAGNI: *På Sicilien* — 23. BOÏTO: *Mefistofeles* — 28. BIZET: *Carmen* — 29. MOZART: *Trollflöjten* — 30. ORFEVS; *På Sicilien* (Toriddo: d:r Briesemeister).

Vasa-teatern. Sept. 16—19. ROGER: *Glada äkta män* — 20—30. AIME MAILLART: *Villars dragoner*, opéra comique i 3 akter af Lockroy och Carmion (Rose Friquet: frk. Keyser: Georgette: frk. Grönberg, fru Brandt; Sylvain: hrr Schücker, Adami; Belamy: hrr Svensson, Bergström; Thibaut, presten: hrr Lund, Svedelius) — 22, 29. (matiné) HERVÉ: *Lilla Helgonet*.

Södra teatern. Sept. 16—19. SIDNEY-JONES: *Geishan*, — 20—27. MILLÖCKER: *Bellevilles mö*, — 28—30. MILLÖCKER: *Gasparone*, operett i tre akter af F. Zell och R. Genée. (Grefvinn. Carlotta, Sora, Zenobia, Marietta: frkn Frisch, Grünberg, fru Wahlgren, frkn Falk; Baboleno Masoni, Sindulfo, grefve Ermirio, Benozzo, Luigi: hrr Ringvall, Wesslau, Allum, Ander, Eggeling).

Vetenskapsakademien. Sept. 24. Konsert af hr CARL FÜRSTENBERG. Biträd. ackompagnatörer: hrr Em. Sjögren, W. Wiklund.

D:r Briesemeisters andra gästroll, Tannhäuser, vann allmänt erkännande såsom en mästerprestation, så väl vokalt som dramatiskt, synnerligen i sista aktens berättelse om pilgrimsresan till Rom. — Såsom Lakmé i Delibes liknämnda opera, senast uppförd här i början af okt. 1897 med Sigrid Arnoldson i titelrolen, har fröken Carlström gjort sin tredje debut som i det hela utföll lyckligt, om än icke röstens resurser och sångkonsten hinna upp till fröken Petrinis och fru Arnoldsons i detta svåra parti. Ren intonation, vackra höjdtoner och ganska utbildad koloratur förhjälpte sångerskan till god framgång, hvartill ock en behaglig apparition och dramatisk framställning bidrog. Hr Malm hade som Gerald en ny rol, hvilken sjöngs vackert men litet för tamt och blef något stel genom väl liflös mimik och plastik. Fröken Fernström, hvilken efterträdt fru Lindberg som Ellen, kunde till fördel för rollen ha inlagt mera lif i densamma. Ny i sitt parti var äfven fröken Edström, som med sin fylliga stämma väl sekunderade fröken Carlström i 1:sta aktens bekanta duett. I »Tannhäuser» har hr Elmblad, i följd af hr Sellergrens hastigt inträffade opasslighet, utfört landtgrefvens parti, som han inöfvat och äfven nu sjöng på tyska.

Direktör Ranft har höjt sina teatrars repertoar från operetten till opéra comique med framförande af Maillarts täcka opera »Villars dragoner» på Vasateatern. Ehuru teaterns scen är liten och orkestern (hvars golf nu blifvit sänkt) ej kan mäta sig med hofkapellet, så får man erkänna att operans utförande var rätt lyckadt. Fröken Keyser, som man först nu fått höra i Stockholm, uppbär verkligen Rose Friquets rätt fordrande parti, särskildt i fråga om koloratur, mycket behagligt och talangfullt till sång som spel. Fru Brandts vackra röst hjälper upp den litet för beskedliga framställningen af madame Thibaut; hurtigare lär fröken Grönberg förut ha gifvit rollen. De manliga rolinnehafvare fyllde väl sina platser, särdeles hr Bergström såsom dragonen Belamy, som speciellt sjöng den bekanta dryckesvisan excellent. Hr Adami var rätt tillfredsställande som drängen Sylvain, om än hans fack mer är det komiska än lyriskt sentimentala. Han har företrädts af hr Schücker, som har bättre röst, men som lär ha för mycket forcerat densamma; jämte honom återgaf hr Sven-

son Belamy. »Gasparone», Millöckers bekanta operett, nyss upptagen på södra teatern, ha vi ännu ej haft tillfälle att åhöra.

Den konsert, som af tenorsångaren Carl Fürstenberg gafs d. 24 sept., var ganska talrikt besökt och inbringade honom rikt bifall. Hr F. äger en stark och behaglig, väl skolad röst samt lägger mycket uttryck i föredraget. Särskildt förmår han åstadkomma ett utsökt pianissimo, hvilket kanske något för mycket framhålles och stundom något tvärt öfvergår till sin motsats. Hr F:s program innehöll åtskilligt nytt och intressant; så jämte arier ur Glucks »Iphigenia i Tauris», Berlioz' »Faust» samt »Pajazzo», »Le Secret» af Fauré, Stances de »Werther» af Massenet, »La procession» af Cesar Franck, Preislied ur »Mästersångarne». Vidare sjöng han två sånger af Brahms, tre ypperliga sånger af Em. Sjögren, »Holde Frau», Schlummerlied, »Das macht, es hat die Nachtigall» (op. 16). Sångerna ackompagnerades förträffligt af hrr Wiklund och Sjögren, särdeles i »Pajazzo»-arian dokumenterade sig hr Fürstenberg såsom god dramatisk sångare.

Musiknotiser

från hufvudstaden och landsorten.

Kungl. teaterns abonnemangsaftnar taga sin början onsdagen d. 16 okt. Abonnemanget omfattar likasom förra speläret 30 föreställningar. Förra årets abonnenter, som önskade behålla sina platser, hade att därom göra anmälan å kungl. teaterns kansli före den 3 oktober.

Musikaliska akademien. Vid akademiens sammanträde d. 26 sept. valdes till lärare i elementar- och körsång musikdirektören, kammarmusikus Erik R. Borgstedt, hvarjämte förordnande meddelades åt director musices i Upsala Ivar E. Hedenblad att till årets slut meddela undervisning i musikens historia och estetik. Stipendiaten Hugo Alfvén tilldelades förlängning på ett år af Jenny Lindstipendiet. Slutligen anmäldes att aflidne komponisten prof. Ivar Hallström i sitt testamente förordnat, att till Musikaliska akademien skulle öfverlämnas en större samling partitur af operor och andra kompositioner.

Filharmoniska sällskapet i Stockholm återvalde på sammankomst den 23 sept. förutvarande styrelseledamöter med undantag af att inspektör Hugo Hildebrand invaldes i stället för kamrerare H. Arbman, sem afsagt sig.

Sällskapet förbereder till slutet af oktober en minnesfest öfver Gunnar Wennerberg, hvarvid bland annat den aflidne tonsättarens i våras gifna oratorium »Jesu dom» skall komma till förnyadt uppförande.

Andreas Hallén kommer att den 8 oktober gifva en konsert i Musikaliska akademiens stora sal.

Aulinska kvartettens abonnemangssoaréer för kammarmusik börja i midten af oktober. Kvartetten kommer att gifva en hel Beethoven-cykel, omfattande en serie af fem Beethovenaftnar, hvarvid samtliga de fem sista af mästarens stråkkvartetter skola spelas och dessutom tidigare kvartetter, pianotrior, piano-sonater och sonater för violin och piano. Då hr Carl Linde, som förut uppbar violoncellpartiet skall vistas utomlands för studier, kommer han att ersättas af hr Nic. Zedeler. Kvartettens medlemmar äro för öfrigt desamma som föregående säsong: hrr Tor Aulin, Chr. Sandqvist, Axel Bergström och Vilh. Stenhammar. Soaréerna äga rum i Vetenskapsakademiens hörsal.

Fröken Tora Hwass, som för närvarande uppehåller sig i London för att konsertera, ämnar under vintersäsongen härstädes anordna två aftnar för kammarmusik.

Miss Minnie Tracey, primadonnasopran från operan i Paris, London, Newyork m. fl., kommer att i midten af oktober gifva en konsert i Musikaliska akademiens stora sal.

Fru Charl. Wiehe-Berény, den numera kontinentalt ryktbara danska artisten, som särskildt i Paris nyligen blifvit så firad, kommer att d. 3, 4, 5 och 6 okt. med ett franskt skådespelaresällskap, 14 sujetter från Théâtre des Capucines i Paris uppträda här på den af henne förhyrda Svenska teatern. De två första aftnarna upptager programmet pantomimerna »Handen» och »Mannen med dockorna», båda till handling och musik komponerade af hennes man, violinisten Henry Berény, samt »L'affaire Manuel» och »Le premier client». Den tredje aftonen spelas »L'enfant prodigue» af Michel Carré med musik af André Wormser (i juni 1893 uppförd här på dramatiska teatern efter att året förut ha gifvits med stor framgång på Djurgårdsteatern af ett franskt pantomimsällskap). För fjärde aftonen är programmet ännu icke bestämdt. Fru Wiehe-B. uppträdde d. 21 sept. på Fredensborgs slott vid Köpenhamn, där hon, säger Politiken, uppnådde ärans höjd, i det hon sjöng och pantomimade för en parkett, bestående af tre kungar, en änkekejsarinna, en drottning, en storfurste samt prinsar och prinsessor i oändlighet. Efter föreställningen komplimenterade majestäterna varmt fru Wiehe och lyckönskade henne till framgången i Paris.

Efter slutad turné skall konstnärinnan uppträda på Folkteatern därstädes och med dess trupp spela i »Lilla helgonet», »Lili» och »Lilla markisinnan».

Operasångerskan fröken Alma Hulting förbereder en konsert, afsedd att hållas å Vetenskapsakademiens hörsal d. 22 nästkommande oktober.

Prismedaljer för goda musikinstrument har vid Gäfleutställningen denna sommar tilldelats följande fabrikanter.

Guldmedalj: Ahlberg & Ohlsson, Stockholm, för blåsinstrument af messing, lämpliga för militärmusikkårer, Bergqvist & Nilsson, Stockholm, samt Billberg i Göteborg för pianoinstrument; Östlind & Almquist, Arvika, för pianoinstrument och orgelharmonier; Gäfle orgelfabrik för orgelharmonier.

Silfvermedalj: H. Carlsson Levin, för guitarrer och mandoliner; Ericssons orgelfabrik, Östersund; John Pettersson, Stockholm, för pianinon; Rolins orgelharmoniumfabrik; Svenssons orgelfabrik, Stockholm.

Bronsmedalj: Frankel & C:o, Stockholm, för pianinon; F. E. Schneider, Stockholm, för violiner och violoncceller; Fr. Wincrantz, Stockholm, för pianinon.

Hedersomnämnande tillföll Lehnberg, Hedemora, för ett orgelharmonium.

Att Malmsjös berömda pianofabrik i Göteborg icke är nämnd bland prisvinnarne, visar tydligen att denna icke deltog i utställningen eller bland de täflande.

Operasångaren John Forsell har i dagarne uppträdt på Nationalteatern i Kristiania såsom holländaren i Wagners opera »Den flygande holländaren», och inhöstade starkt bifall af den representativa publik som fyllde teatern. I synnerhet var bifallet starkt efter andra akten, då hr Forsell tillsammans med Gina Oselio, som utförde Sentas roll, framkallades 4 till 5 gånger.

Herman Brag, den bekante vid kgl. hofoperan i Dresden engagerade svenske bassångaren, har i dessa dagar i sammanhang med ett gästspel därstädes af den berömda altsångerskan fru Schumann-Heink varit föremål för flere synnerligen vackra omnämnanden i Dresdenerpressen. Tidningarna konstatera de glädjande framsteg, sångaren sedan sin entré vid Dresdenoperan gjort i alla riktningar, och prisa hans samtliga prestationer. Särskildt berömmes han såsom Falstaff i »Muntra fruarna»' »Baculus» i Lortzings »Der Wildschütz», och man anser att nu Beckmessers svåra parti i

»Mästersångarne» godt kan anförtros åt honom.

Göteborg. Å Stora teatern har under senare hälften af september endast uppförts en pjes med musik, nämligen »Bröllopet på Ulfåsa.» Den 22 sept. gaf kapellmästaren O. Dammer en konsertmatiné i exercishuset, hvars program upptog saker för stråkorkester, solo- och körsång samt deklamation. D. 24 gafs här en konsert af den lille violinisten Karl Brückner, biträdd af pinaisten frök. Rachel Tonning och fröken Signe Lagerlöw. Staden har nyligen haft besök af den härifrån bördige violinvirtuosen Frederik Frederiksen med fru, som är skicklig pianist. Herr Frederiksen, sedan flere år bosatt i London, räknas bland världsstadens förnämsta violinister. I Göteborg har han denna gång endast låtit höra sig i privata kretsar men säges i dessa ha väckt stor »begeistring» för sin rena och klara ton, sitt varma, medryckande spel, på glänsande sätt ackompagnerad af sin fru.

Från våra grannland.

Kristiania. Sept. 13—29. Nationalteatern har den 17 och 19 sept. gifvit »Den flygande Holländaren» med hr John Forsell som gäst; operan gafs sedan ännu ett par gånger. För öfrigt har teatern af pjeser med musik endast gifvit »En söndag på Amager». Den 22 gafs den första symfonikonserten för säsongen, hvarvid under hr Halvorsens ledning utfördes Mendelssohns A-moll-symfoni, Brahms »Wiegenlied», Berlioz' »Danse des sylphes» ur Faust samt förspelet till Goldmarks »Heimchen am Herd». — På Centralteatern har Lindenska operettsällskapet uppfört »Geisha», »Tiggarstudenten», »Nitouche» och »Vermländingarne» under sista hälften af september. Den 28 och 29 sept. gaf fru Wiehe-Berény föreställningar på Tivoliteatern med samma sällskap och program, som vid hennes nu stundande gästspel i Stockholm. Den 16 sept. gaf organisten Teilman och markis de Souza en konsert i »Vor Frelsers kirke», biträdda af operasångaren Berents, sång- och blåskör m. fl. Den 21 gafs af den svenska sångerskan fröken Mandis Ågren i bröd. Hals' lokal en romansafton, med biträde af pianisten, frök. Johanne Glorvigen, då hon sjöng sånger af Grieg, Agathe Gröndahl, Schumann, Fritz Arlberg och Em. Sjögren. Den berömde violinvirtuosen Alex. Petschnikoff konserterade här den 25 sept. med hr Eyvind Alnæs som ackompagnatör. Organisten Velle Vellesen gaf den 28 en kyrkokonsert under medverkan af Nationalteaterns orkester, frök. Rodolfa Holmboe-Schenström m. fl., då bland annat utfördes 4 satser ur en orgelsuite samt sånger, komponerade af konsertgifvaren.

Helsingfors. Sept. 13—28. Teatrarna här ha hittills endast haft dramatisk repertoar. Musiklifvet har ännu ej börjat med allvar. Den 1 oktober blir Filharmoniska sällskapets första populära konsert i Societetshuset. En konsert har den 19 sept. gifvits af den unga sångerskan frök. Constance Neumann (mezzosopran), som studerat för fru Marchesi i Paris. Utom recitativ och aria ur »Figaros bröllop» sjöng hon mest franska sånger, ackompagnerad af hr O. Merikanto.

Köpenhamn. Sept. 13—28. Kgl. teatern har under denna tid af pjeser med musik uppfört »Bajadser» »Carmen», »Orfeus och Eurydike», »Trubaduren», »Liden Kirsten», »Drot og marsk» samt baletterna, »Helgensvärdet», »Fjernt fra Danmark» och »Coppelia». På Folkteatret har fru Wiehe-Berény gjort furore. Konsertlifvet har ännu ej börjat.

Från andra land.

Paris. Victor Maurel, den berömde franske baritonisten, har beslutit sig för att öppna en sångskola här, som skall bära namnet »Institut Maurel». Han har för denna hyrt ett präktigt hôtel, med hvars inredning han nu är sysselsatt.

Berlin. »Landstrykarne», en ny operett af C. M. Ziehrer, till text af Krenn och Lindau, har för sin täcka melodiösa musik gjort mycken lycka å Friedrich Wilhelmstädt-teatern. Texten, som ingenting har gemensamt med sensationsstycket »De små landstrykarne», säges dock vara tämligen enkel.

Wennerbergs minne hylladt i Amerika. En jättekonsert som på samma gång blir en minnesfest öfver Gunnar Wennerberg, hålles den 2 oktober å Auditorium-teatern i Chicago, hvilken rymmer 6,000 personer. Samma dag hållas öfverallt i Förenta staternas städer, där svenska sångföreningar finnas, minnesfester öfver Gunnar Wennerberg — detta på order af den stora svensk-amerikanska sångarunionens styrelse. Inkomsten af dessa konserter går till en särskild fond, som skall kallas Gunnar Wennerbergsfonden.

Dödsfall.

Audran Edmond, en af Frankrikes mest begåfvade operettkomponister afled d. 17 aug. i Paris. Han var född d. 11 april 1842 i Lyon, son af M. P. Audran, tenorsångare och sedan sångprofessor och direktör vid Paris-konservatoriet 1863. Edmond A. studerade vid Niedermayers kyrkomusikinstitut, och kom med fadern 1861 till Marseille, där han blef kapellmästare vid St. Josefskyrkan. Han var god orgelspelare och skref först andlig musik, däribland en stor messa. Sedermera vände han sig till operettkomposition och har därmed vunnit ett berömdt namn. Hans verk i denna stil utmärka sig för rik melodisk uppfinning och fin harmonisering om än i originalitet ej uppnående en Offenbachs eller Lecocqs. Den operett som först gjorde honom berömd var »Le grand Mogol» 1877. Därpå följde »La Mascotte» (»Rosenkind»), 1880, »Gilette de Narbonne», »Les noces d'Olivette», »Oncle Celestin» 1891, »Miss Helyett» (1896 för 900-de gången i Paris), »La duchesse de Ferrare» 1895, »La dormeuse éveillé». År 1897 omtalas två opretter af honom »Monsieur Lohengrin» och »Les petits femmes», uppförda på Bouffes-parisien. Hans sista arbete, som vunnit stor framgång och spridning är »La poupée» (»Dockan»).

En obotlig hjärnåkomma har på sista tiden gjort Audran urståndsatt att arbeta och förorsakat hans död. Af hans operetter har i Stockholm uppförts »Rosenkind» (Nya T. 1881), »Slutet godt allting godt» (M. T. 1883), »Stora Mogul» (S. T. 1886), »Vore jag karl» (»La dormeuse é.», Vasa T. 1887), »Miss Helyett» (V. T. 1891), »Dockan» (V. T. 1900). En del af dessa operetter ha äfven gifvits å andra teatrar i Stockholm samt i landsorten.

Gunkel, Adolf, violinist och komponist, † d. 20 mars i Dresden, där en hans opera »Attila» uppförts och en annan »Jean Bart», förberedts till uppförande (se vidare korrespondens från Dresden i n:o 7, denna tidning).

Jaime, Adolphe, dramatisk författare, hvars libretter komponerats af Delibes, Offenbach, Hervé, Lecocq, Strauss, Métra, Ganne m. fl. Han hade till medarbetare flere ansedda franska författare. Jaime dog i början af året i Amières, n. Paris, 67 år gammal.

Kalinnikow, Wassili, rysk talangfull komponist, f. 13 jan. 1866 i Orel, afled i Jalta d. 11 jan. En symfoni af honom är bekant i Tyskland såsom ett betydande verk, och han höll på sista tid på med att komponera en opera »År 1812», efterlämnad ofullbordad. K. hade studerat musik vid Filharm. sällskapets musikskola i Moskva.

Svensk Musiktidning

Nordiskt Musikblad. — 21:sta årgången. — *För hvarje musikaliskt hem, utgifves 1901 efter samma plan som förut, innehållande populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter med biografier och musikbilaga. Tidningen utkommer såsom förut två gånger i månaden (utom juli—aug., »den döda säsongen») till ett pris af 5 kronor pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å Expeditionen, Kungstensgatan 56, 3 tr., i bok- och musikhandeln, å posten och tidningskontor. I landsorten prenumereras bäst å posten.*

Obs.! *Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, der musiklifvet är högst och rikast utveckladt. Svensk Musiktidning meddelar ock en kontinuerlig redogörelse för musiklifvet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Norges, Finlands och Danmarks hufvudstäder, utförliga biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m. Musikbilagan innehåller verkligt god musik.*

Illustrationer: i N:o 1 porträtt af **Otto Lindblad** *(med namn- och not-facsimile);* **Chrotta** *(stränginstrument från en forngraf);* **Svensk Nationalsång** *(kvartett). — Porträtt i N:o 2:* **Carl Lejdström;** *N:o 3* **Georg Anthes, Georg Schneevoigt, Charles Gregorowitsch, Giuseppe Verdi, Adolf Lindblad;** *N:o 4* **Dagmar Möller, Axel Rundberg;** *N:o 5* **Kurt Sommer, Teresita Carreno;** *N:o 6* **Albert Rubenson, Henry Bramsen;** *N:o 7* **August Söderman;** *N:o 8* **Ivar Hallström, Ignace Paderewski,** *N:o 9* **Vilhelm Herold;** *N:o 10* **Gunnar Wennerberg** *(med namn- och notfacsimile); N:o 11 och 12* **Liva Edström;** *N:o 13 †* **G. Wennerberg, Wagnerteatern i Bayreuth;** *N:o 14* **Otto Briesemeister,** *†* **Hj. Håkanson.**

J. G. MALMSJÖ

Kongl. Hofleverantör.

Pianofabrik. **GÖTEBORG.** *Etablerad 1843.*

21 första pris bland hvilka **Guldmedalj**

Malmö 1896 och *Stockholm 1897*

"för utmärkta flyglar och pianinos"

ensam bland svenska pianofabriker.

Begagnade instrument tagas i utbyte.

Bekväma afbetalningsvilkor.

Talrika intyg från framstående musici och konstnärer.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepôt** för **Blüthners** och **Rönischs** verldsberömda Flyglar och Pianinos.

Svensk Musiktidnings musikbilaga

1901

till helårsprenumeranter utgöres af

MUSIKALBUM XIV

10 sidor, innehållande

Gustaf Hägg: Impromtu-Scherzo.

Theodor Kirchner: Pianostycke.

E. N. Méhul: Menuett.

för en röst (baryton) med piano:

A. M. Myrberg: »Se'n jag dig såg» (d—d).

Pris 75 öre.

A.-B. Skandinaviska Orgel- & Pianofabriken

(f. d. Skandinaviska Orgelfabriken)

Grundad 1865

rekommenderar sin tillverkning af **Orglar** för kyrkor, skolor och hemmen samt **Pianinon.**

Obs.! Uteslutande svensk tillverkning och följaktligen af utmärktaste och solidaste beskaffenhet.

Priskurant på begäran. Alla förfrågningar besvaras omgående.

Utställning & kontor Mästersamuelsgatan 32, Stockholm.

I Musik- och Bokhandeln:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny, lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. **H. von Bocklet.**

Häft. 3 kr., i pappband 3: 50, clothband 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk, gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjenst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkligen är.»

(Gotlands Allehanda.)

Elkan & Schildknechts Musikhandel

28 Drottninggatan 28.

Sånglektioner,

afseende god röstbildning, naturligt och smakfullt föredrag, meddelas till moderat pris af undertecknad.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Tel. Vasa 6 19. **Frans J. Huss.**

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 4—5 e. m.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Tel. Vasa 6 19. **Frans J. Huss.**

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris (endast kontant) å expeditionen.

Innehåll: Carl Fürstenberg (med porträtt). — Charlotte Wiehe-Berény (med porträtt). — Textinnehållet i Rich. Wagners musikdrama »Rhenguldet». — Gunnar Wennerberg och Adolf Lindblad. En kontrovers med kontra-vers, af Fr. J. H. — Källorna till svenska musikens historia, af Tobias Norlind (forts.). — Musikpress och Litteratur. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten, från våra grannland och andra land. — Dödsfall. — Annonser.

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM, 1901.